

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50
Cuba, Puerto-Rico y Estranger, 2'50.

LO MEETING DEL CIRCO BARCELONÉS

EN FAVOR DE LAS VÍCTIMAS DE MONTJUICH

L'ingue per objecte enrobustir lo sentiment unànim que vé reclamant la depuració dels torments aplicats á Montjuich, á alguns dels acusats ab motiu del attentat del carrer dels Cambis, y la revisió del procés. Avuy Espanya entera, pot dirse que s'ha adheritá n'aquest moviment de humanitat y de justicia. A lo menos no s'ha alsat encare una sola ven que s'haja atrevit á contrariarlo.

Extraordinariament concorreguda's vegé la reunió del Circo. Faltants l'espai per estractar los enèrgichs discursos que s'pronunciaren, ens limitarem á consignar que foren uns de la paraula ls ciutadans Guilem de Heredia, Samuel Torner, Alfons Alsina, Lluís Vilaplana, Alfons García, Odón de Buén, Pere Valls, Emili Junoy y Toribí Reoyo, y la incansable propagandista del lliure pensament Angeles López de Ayala. Tots los discursos aixecaren tempestats de aplausos, demostrant que ls sentiments liberals y democràtichs per tant temps adormits, van desvetllantse y recobrant la seva forsa avassalladora.

Lo president del meeting Sr. Isart Bula, resumí l'acte ab ardorosa eloquència y someté á la aprobació del concurs las següents conclusions que siguieren aclamades ab aplauso unànim:

1.ª Revisió del procés.
2.ª Destitució inmediata de tots quants intervinguiren en los martiris aplicats á Montjuich y que podrian entorpir l'acció de la justicia en sus averiguacions.

Y 3.ª Haventse demonstrat la inutilitat completa del castell de Montjuich pera la defensa de Barcelona, s'demana que s' procedeixi inmediatament al seu derribo.

Ademés se acordá constituir una comissió que no deixi de petjar l' cumpliment de las indicadas solucions. La comissió s' constituirá ab caràcter de definitiva, previa reunió de totes las entitats adherides al acte.

ACORT IMPORTANT

Vint desgraciats purgan en un presidi la pena que ls sigue imposta, en virtut de un procés que adoleix de tan monstruosas anormalitats. Mentre arriba l' hora desitjada de la revisió, s' fa precis socorre y consolar á aquells desventurats y á sas desoladas famílies. A tal efecte s' obri una suscripció en lo mateix Teatre del Circo, y s' invita al públic á contribuhi-rhi, designantse pera recaudar cantitats las administracions dels periódichs *La Campana de Gracia*, *La Esquella de la Torratxa*, *La Publicidad y El Diluvio*.

Per la nostra part cumplim gustosos tan honros encàrrec, refundint en la suscripció que obrírem desde aquest moment la del periódich germà *La Esquella de la Torratxa*, en rahó de dependir els dos de una mateixa administració.

Qui tinga cor y vulga contribuir á aliviar una gran desgracia y á reparar una gran injusticia, que depositi lo seu óbol en favor de les víctimas de la Inquisició moderna.

La compassió dels ciutadans no sols endoleirá ls horrors dels torments de Montjuich, sino que ademés contribuirá a posar en bon lloch lo nom d'Espanya als ulls del mon civilitzat. Se tracta de un acte moral, de una verdadera suscripció de desagravis.

SUSCRIPCIÓ

	Prestes
Rebut de la Comissió del meeting del Teatre del Circo, destinat á la suscripció de <i>La Campana</i>	37'97
Idem idem del idem, destinat á la suscripció de <i>La Esquella</i>	37'97

MIRANT VENIR LA REGENERACIÓ

Espanya meva adorada
ja fas bé fent lo que fas:

esperala ben sentada
perque així no 't cansarás.

LA CAMPANA DE GRACIA	25
La Esquella de la Torratxa	25
Cooperadors de LA CAMPANA y La Esquella	10
H. C. B.	1
P. S. S.	1
R. B. Ll.	1
J. S. P.	1
Jeph de Jespus	1
J. V.	3
B. V.	3
C. R.	2
E. F.	2
F. T.	5
R. P.	2
J. E.	1
A. F.	1
M. V.	1

Recaudat fins avui, Ptas. 160'94

Segueix oberta la suscripció.

PER LA REPÚBLICA

A dir en Silvela á la reyna regent:

—Las eleccions de diputats á Corts que s' acaban de celebrar revelan que 'ls partits republicans un dia tan poderosos han anat perdent tan terreno, que ja casi avuy no n' queda mostra.

Ab una mica més hauria afegit: —Senyora dormi tranquila. Ja no n' hi ha de republicans: ens els hem menjat.

Si tal hagués dit, avuy, en vista del resultat de las eleccions municipals li podríam respondre:

—Sembla, Sr. Silvela, que fa molt mala cara. Qual-sevol diria que aquells republicans que vosté va menjarse de una bocada, li tornan á la boca. ¿Qué no ho sabia qu' eran de molt mal pahir?

Perque l' fet es aquest. De diputats republicans á las Corts cert que no n' hi enviarém gayres: una dotzena escassa. En canvi de ajuntaments ab majorfa republicana se'n constituirán molts á Espanya. Ja no s' contan per centenars, sino per milers.

Es infinita la llista de ciutats, vilas y pobles en los quals los republicans han lluytat y han vensut. Cert que no entran en aquest número ni Barcelona, ni Madrid, y no s' déu això á insuficiencia ó escassetat d' elements, sino á l' existència de un cens electoral completamente falsificat. Pero tant se val: la convicció republicana alenta poderosa en tot' Espanya ... y això es lo que importa consignar y establir, per escarmient de ministres petulants y presumptuosos.

Con qué Sr. Silvela, aprétis la mà al nas que se li está allargant.

**
Lo fet de que 's perdin las eleccions de diputats á Corts y 's guanyin las municipals, se presta á moltas consideracions.

Per lo que á nosaltres toca si per una part n' estém satisfets per quant revela que viu y alenta en molts pobles una forsa republicana poderosa y completamente irreductible; per altra part n' estém affligits per quant demostra també que d' aquesta gran forsa no se'n sab treure tot lo partit que 's podrà, en bé de la regeneració de la patria.

Siga perque las eleccions de Diputats se prestan més que las altres á que governants y cacichs exerceixin en dany de la legalitat sa perniciosa influencia; siga també perque molts republicans hajan acabat per tenir un interès mes vehement pels assumptos locals, que no pels que afectan á tota la nació, el fet es que subsisteix un verdader contrasentit, y s' imposa la necessitat de ferlo desapareixer.

No es possible que l' cos electoral republicà que tan briosalement sab lluytar quan se tracta dels interessos de las poblacions, se mostri tan apàtich y desconcentrat, quan la patria reclama l' seu esfors.

Un republicanisme que no arriba mes enllà del horitzó que 's descub'eix desde l' cim del campanar de un poble, serà sempre un republicanisme curt de vista y encongit de cor, per no dir egoista. Bó es que s' atengui als interessos inmediats del municipi; pero deu ferse sempre ab una idea mes amplia y generosa, ab l' idea de pendre bonas posicions per atendre ab preferència á las necessitats y exigencias generals de la nació.

La intervenció en los municipis es necessaria pera contar ab una base de influencia legítima pel bon èxit de altres combats mes decisius. Es sols un medi estratègic; may un fi.

**
Desitjém que aixís ho entenguin nostres estimats co-religionaris de las poblacions republicanas: desitjém també que no ho olvidin las personas que tenen al seu càrrec els devers de l' organisió y de la direcció de las forças de la República.

Aquells deuen prepararse á empredre una vida de activitat y de compenetració: las últimas deuen esmerarse en impulsarla y portarla á bon terme.

Poca cosa 'n treuríam de contar ab un gran número de guerrillas valentes y alnegadas, si cada una d' elles se limitava á operar dintre de son terme municipal completamente deslligada de las demés. Precisa posarlas en contacte mútu, organizarlas, dirigirlas, constituir ab elles verdaders cossos d' exèrcit, enfortits per la disciplina y l' entusiasme.

Y això 's lograrà fàcilment quan dintre del camp republicà espanyol no hi haja mes que una sola bandera y un sol impuls: la bandera de la República, y l' impuls eficàs de una organisió ferma y estreta que no tinga ni concebeixi altre objectiu que 'l de ferla triomfar, vencent y arrollant tots los obstacles que 's son pas s' oposin.

P. K.

A está resolt.

Al bisbe de Madrid, al últim se li concedeixen aquells terrenos de Sant Joan de Deu, que havían sigut causa de las disputas ab la Diputació provincial, y que valen alguns milions de pessetas.

Es allò que 's diu: els bons regalts entretenen las bonas amistats.

Y las amistats episcopals las necessitan els governs restauradors com el pa que menjan, may siga sino perque els bisbes emplehin el bácul en fer la por al llop de la carcundería.

Lo lema tradicional, per lo que respecta als bisbes s' ha modificat. Ara diu aixís: *Deu, Patria y Bons bocins.*

¡Anda, salero!

Un dels últims *pedidos* de diners fets pel general Polavieja es un *pico* de siscentas mil pessetas destinadas á pagar los *alcances* de ...

—Dels soldats?

—Dels generals!

Y donchs, qué 's figuravan?

Lo primé es tenir contents
als de categoria;
en quant á la pobre tropa ...
¡que passi un altre dia!

Vaja, ja está arreglat el conflicte.

Sembla qu'en Silvela, per evitar que del discurs de la corona que s' ha de llegir al obrirre las Corts ne resultin dissidencias, compondrà una arenga tan ingenua... que en resúm no dirà res.

Molta regeneració, molt que ja farérem y que ja direm, y parin vostés de contar.

—¿Que després d' aquest discurs
ens quedarémos á las foscas?
No hi fa ré: en boca tancada
diuhen que no hi entran moscas.

Per més que á Valladolid, per una qüestió de faldilles va haverhi pinyas llargues entre cadets y estudiantes, al últim s' han arreglat, y 'ls contendents de una y altra banda s' han donat l' abraçada fraternal.

¡Bé per la juventut generosa!....

No es tan fácil que se la dongan els estudiantes del home de la daga y 'ls cadets del general de las ulleras fumadas.

Veritat es qu' ells no s' barallan per una qüestió de faldilles, sino per una cosa molt menos romàntica y una mica mes sustancials.

Ja veurán que será bonich el dia que s' agarbonin.

Un ramellet de notícias:

A Sanlúcar van á edificar una plassa de toros.
A Madrid s' ha construït un magnífich frontón.
En varias localitats s' hi han establert nous convents de frares....

—*Sursum corda!*.... Aixeribimnos!
¡Ara sí que aniré b!

Si així Espanya no se salva,

ja no sé qué 's ha de fé!

Se tracta, segons sembla, de restablir un dels articles del Còdich penal de l' any 50, que considerava com á delicto la vagancia. No faltarà mes que això perque tots els ciutadans que fessin nosa al govern, haguessin d' emigrar, baix pena de anar á raure al fondo de un calabosso.

Segons els termes de dit Còdich era delicto, 'l fet de «no poseer bienes ó rentas, ni exercer habitualmente profesión, arte ó oficio, ni tener empleo, destino ó

industria, ocupació lícita ó algún otro medio legítimo ó conocido de subsistencia.»

Ab una mica de bona voluntat poden ser considerats com á vagos las nou décimas parts dels espanyols. Res més fàcil que á un ciutadà pàndrela la camisa y despresa, per postres, declararlo vago.

Y no obstant, els verdaders vagos, no son els pobres despullats, sino 'ls que 'ls despullan.

La llei que hauria de ferse deuria encaminar-se no á perseguir als pobres que res posseheixen, sino als explotadors, politichs y no politichs, que s' han enriqueixit á las seves costelles. Això farà lo just y lo moral. Si tothom vingués obligat á donar compte estret de la legitimitat de la seva fortuna, perdent en benefici del Estat lo mal adquirit, en menos temps que canta un gall, l' ennavagada Espanya sortiria de apuros.

Aquesta, aquesta y cap mes farà la verdadera llei de vagos.

Que á Filipinas no hi tenim res que ferhi, ja deuen vostés saberho; lo que potser no saben es que l' altre dia á Zamboanga va haverhi un combat, de resultas del qual vam tenir bastants ferits y un soldat mort.

¡Quina glòria per la situació! ¡Deixar que la tropa 's mati en defensa d' un país que ja no es nostre!

—«Qué es esto?

—Un soldado muerto.
—Puede el bunyol continuar.
De tots modos hi ha que dirlo en veu alta.

En cap país del món s' havia vist
lo que 's veu en aquesta hermosa terra:
sis mesos que 's firmá 'l tractat de *pau*.
¡y encara causa víctimas la guerra!

CARTAS DE FORA.—*Igualada.*—Notable sigué la vetllada que donà D. Odón de Buen en lo local del Círcul de la Unió republicana. En ella aplaudi l' ensenyansa racional que 's dona als noys en l' escola del Ateneo igualadí de la classe obrera, y posá de manifest la necessitat d'instruir y educar convenientment á la dona, per quan l' ignorància de aquesta es la ràmora de tot progrés.—La part de la conferència encaminada á demostrar las ventatjas de la República sobre la monarquia, arrancà nutrits aplausos de la numerosa concurrencia.

... *Capsanes* —Vaja, que l' nostre home negre se 'ns ha tornat un politich de primera forsa. Si desde la gerra buyda no fa més que vomitar insults contra 'ls republicans, quan venen eleccions es dels que més se bellgan, anant en 'l Sant al Cel, de tal manera que 'l dia 14 fins va desenvidar de celebrar la festa del Roser, y no havent tingut festa la Mare de Déu, tampoc va voler que 'n tingüés lo gloriós Sant Isidro. Tot això perden els sants en virtut de las caborras electorals del ensotat. Y per cert, que alguns dels seus partidaris, sens dubte per donar mostres de mansuetut evangèlica van cometre certs atropellos que haurian pogut donar lloc a un verdader conflicte.

... *Torà.*—Seria convenient que las autoritats eclesiàsticas procuren enterarse de las brometjas místiques qu' en lo convent de las germanas dominicas fan las *Hicas de María* y 'ls vicaris, ja que segons sembla 's diverteixen una mica massa.—Aixís se comprén que 'ls que tant disfrutan procurin distreurelas de anar al ball. ¿Quin gust han de trobar ballant honestament aquellas noyes tan recreadas?

NOTA.—En virtut de reclamacions amistosas del coneigut fabricant de paper Sr. Vilaseca, à qui 's referia la nota de *Capelloses* inserta en la secció de *Cartas de fora*, del número correspondent al 29 de Abril últim, practicarem averiguacions, no haventnos sigut possible donar ab lo verdader autor de la noticia, que per lo vist firmá ab pseudònim la carta que 'ns envia. Després de reconéixer que la nostra bona fé sigue sorpresa, cap inconvenient tenim en retirar tots los conceptes que 'l senyor Vilaseca bafa pugt considerar ofensius ó molestos per la participació que se li atribuïa en las últimas eleccions de diputats á Corts celebrades en aquella vila.

FENT ECONOMÍAS

(ENTRE 'L MINISTRE D' HISENDA Y 'L SUBSECRETARI)

—Aném á veure si fem
una espurga 'l pressupost,
perque no hi ha un pa á la post
y 'l país vol qu' estalviém.
Si seguim ab l' antich vici
de gastar més del que 's cobra,
ab aquesta maniobra
¿sab hont aném?

—Al Hospici.
—Per xó mateix: vull mirar
si evito semblant trageria.
Arriba, entrém en materia:
¿per hont hem de comensar?
—¿Pél sou dels ministres?

—¡No!
Els companys s' enfadarian,
y hasta 'm sembla que ho pendrían
com uns desatencions.
—Donarém una esmotxada
en el pressupost de Guerra.
—Fill meu, també aquesta l' erra:
la xifra està ja fixada
dias há pel general,
qui ha declarat seriament
qu' en el seu departament
no vol rebaixar ni un ral.

—Me'n alegro de saberlo.
Escolti, traballant fi,
d'no's podria redubhi
la consignació del clero?
—¡Cá! ¡D' hont surt ab aquests plans?
¿Que vol que l'excomuniquin?
¡Pobres dels que avuy se fiquin
ab els senyors capellans!
—Donchs... pau á la gent divina
y aném per un'altra part;
verbi-gracia, 'l ram de mar....
—¡No! ¡No'm toqui la marina!
ahir mateix cabalment
el ministre va anunciar-me
que pensava demanarme
dos ó tres milions d'aument.
—Per què?
—Segons va indicá,
ha de comprar xubasqueros,
rems, salva vidas, bitxeros
y una mica de quitrá.
—Ah! Si es aixís, té rahó.
Y donchs ¿com ho arreglarém?
—No sé: pensém, meditém:
ens ho exigeix la nació.
Es un clam de tots els días,
un crit que arriba á aixordar:
—Villaverde, hem d'estalviar!
—Villaverde, economias!
—¿No's poden suprimir sous
al ministeri d'Estat?
—¡Fugi! ¿Que no s'ha enterat
de que ara fem cónsuls nous?
—Y al de Gobernació?
—Just!
Ahir vaig parlarne un rato
ab el ministre, y en Dato
casi va tení un disgust.
—Castiguém la renda.
—¡Bé!
Els richs vaya uns brams farian!
Y á més d'aixís ¿qué dirían
las bolsas del extranjer?
—Pues, francament....
—¿Qué?
—No atino
qu'es lo que's pot rebaixar.
—No hi ha més, s'ha de buscar:
¡barrinil!
—¡Prou que barrino!
—¡Calli!... ¡oh inspiració estupenda!
Ja ho he trobat.
—¿Sí? ¡Qué bé!
—Suprimirém el porté
del ministeri d'Hacienda.
—¿Vol dir que la economia....
—Assombrará á tot Espanya!
—¿Quànt té aquest bon home?
—Guanya
set rals y mitj cada dia.

C. GUMÀ.

LA SOLUCIÓ DE UNA SUMARIA

INDICACIÓ AL SR. SOL Y ORTEGA

La opinió pública creya que s'havia comés un gran delict. La opinió de alguns lletrats després de consultar detingudament lo Còdific de Justicia Militar, estava en qu'era aplicable al cas dels tormentos inflerts al obrer Oliva pel sargento Sarroca y 'l capo Botas, lo sever article 233, que imposa la pena de cadena perpètua á mort als militars que, prescindint de la desobediència als seus jefes, cometent actes de violència en las personas.

Pero per lo vist lo mateix l'opinió pública que la dels lletrats aludits anavan completament equivocadas.

Las autoritats militars que han entès en la sumaria instruida, ni tant sols han considerat pertinent elevar la causa á plenari, ni subjectarla á tots los trámitis consegüents, fins á dictar sentència definitiva.

La instrucció ha terminat ab un auto, considerant com una simple falta, encare que grave, lo succehit en la Casa quartel del Clot, é imposant en virtut de la mateixa sis mesos de arrest al sargento Manuel Sarroca y quatre mesos de la mateixa pena ó mortificació al capo Tomás Botas. L'autoritat superior del districte s'ha conformat ab aquesta solució.... y *pax vobis*, com dirà sens dubte 'l general Polavieja parlant á tall de frare.

Desconeixent en absolut lo que resulta de les diligencias instruidas, no podem ter certs comentaris que tal vegada resultarien pertinents y de alta conveniència jurídica y social. Parlant en tesis general y sense referirnos al cas present, farem notar tan sols que res se presta tant á equivocacions unes vegades en prò y altres en dany dels processats, com los procediments secrets que solen uarre en lo ram de guerra. Lo procés de Montjuich y la sumaria del Clot son dos exemples curiosos que cauen de plé en aquest judici. Per aixó, á for de demòcratas d'enseràm sempre que las cosas de justicia se ventilin á plenallum, única manera de que quedí completamente satisfeta la conciència pública, y no tinga peu per alimentar certas sospitas y presuncions á que 'l secret en los procediments se presta.

Mes en lo present cas creyem que no faltarà algun diputat a 'Corts—y consti que per ferho ningú mes indicat que 'l Señor Sol y Ortega—que demani siga portada al Congrés la sumaria relativa als tormentos aplicats al obrer Oliva, á ti de practicar un exàmen escrupulós de la mateixa, y entaular las reclamacions á que tal vegada hi haja lloc, si resulta que l'acte comés pel sargento Sarroca y pel capo Botas es algo mes què una falta, com pretén la Justicia militar.

Si aixís ho realisa 'l Sr. Sol y Ortega ó algun altre company de memòria, bé podém dir que no està encare terminat un as-

sumpto tan important, y que per circunstancies especials que ningú ignora, relacionadas precisament ab la part que un dels processats prengué en los tormentos de Montjuich, tan vivament va afectar á la opinió pública no sols d'Espanya sino també dels extrangers.

J.

El ministre de Marina ab l'excusa de visitar los arsenals se passeja.... y se'n passeja.

Ell se passeja á bordo de la *Giralda* qu' es un batre molt maco per excursions... y vingan xefis y recepcions y salvases.... Salvases sobre tot: molt soroll y pocas nous. En pòlvora no mes se calcula que 's gastarán de dotze á tretze mil duros.

Ab una cosa ó altra s'ha de coneixer qu' encare temí Marina. Ab un soroll ó altre s'ha de saber qu' encare 'ns quedan canóns.

Un dels móvils que han impulsat al ministre á emprendre 'l viatge es el desitj d'enterarse del estat de las construccions navals. Entre las quals s'hi conta 'l barco *Princesa de Asturias*.

Onze anys fa que s'hi traballa y encare no està llest y aixó que s'hi ocupan 400 obrers. Vels hi aquí una *Princesa de Asturias* que quan la batejin ja tindrà cabells blancs y li haurán cagut las dents.

Els que mes deuen despacientarse son el comandant y tota la dotació, que desde que va posar la quilla á la tal *Princesa*, venen cobrant el sou com si ja hi estiguessin embarcats.

Y ara que vinguin els yankees á ensenyarnos de tenir una marina forta y respectable!

Lo senyor León y Castillo, nostre embajador á París, no hi ha senyana que per fas ó per nefas no dongui dos ó tres banquetes.

Naturalment, lo qu' ell deu dir:

Convé demostrar á l'Europa
que si no aném vent en popa,
per lo que toca á menjá
hi ha espanyol qu' encare ho fa.

Tinch el gust de presentarlos al Marqués de Vista-bella, senador per Tarragona. Ell sí que pot dir lo que aquella senyora á qui li preguntavan:

—¡Quina dentadura mes hermosa! ¡Es seva?

—Vaya!... Els meus diners me costa.

Pels mateixos motius, l'acta de Senador—Es ben meva?—podrà dir ara com sempre 'l marqués de Vista-bella.

L'aristòcrata milionari ha lograt ser avi de la patria pagant ara un sant á un poble, ara una mare de Deu á un altre: campanars aquí, pendóns allà, músicas y tot lo que li demanan. Y no tot se'n va en regalets de caràcter religiós. Aquest any va comprar tota la taquilla del Teatro de Tarragona á n'el qual hi traballa una companyia de sarsue'a del gènere chico y va ferla repartir entre 'ls compromissaris y agents electorals.

Un periódich tarragoní diu que ha favorescut ab una suma als pescadors del barri de Sant Pere y que ha promés engranjar de nou la iglesia de aquell barri y cos'ejar un cancell per la mateixa. Y de passada li recorda la promesa que va fer de contribuir ab una fortata cantitat á l'erecció de un monument commemoratiu dels néroes de la *Independència*.

¡Pecisament la *Independència* es lo que mes deu entussiasmar á n'aquest burro d'or!....

¡Quina barra!

—A que no endavinan qu' es lo que n'ha dit el ministro de la Gobernació de l'última campanya electoral?

Pues n'ha dit lo següent:

«Las e'ccions que acaban de ferse han sigut un modelo de legalitat y d'honoradés.»

¡Olé! 'ls ministres frescos y desahogats!

Amich Romero Robledo,
li estan xafant la guitarra:
me sembla que 'l senyor Dato
vol quedarseli la barra.

Trescents milions de pessetas importa 'l déficit anual que ha de pagar Espanya, y ningú sab de hont han de sortir.

—De las butxacas dels contribuents? Impossible: Ja fa temps qu'estan aixutas.

—De las butxacas dels que cobran del Estat? Mes im-

possible encare. Ja fa temps que las tenen foradadas. ¿Y donchs, de què farém mánegas?

Un sastre respondé:

—Farém un corte.
—De mánegas?
—Un corte de comptes.
—Es igual.

Nyinyol en mà, un sabaté cantava tardes passadas:
—Botas, botas, prou ho sé
que m' heu sortit esguerradas!

En lo próxim pressupots del ministeri de Marina hi haurà un augment considerable en lo capitul del personal.

A pesar de que 'ls millors barcos de l'Esquadra varen ser tirats á pico, hem de p'gar avuy mes tripulants que quan els teníam.

Vels hi aquí una industria ben estranya, en la qual els obrers cobran mes jornal quan estan parats que quan traballan.

S'està estudiant un projecte per fortificar las nostres costas.

—Ja'm sembla que sento al Sr. Girona....
—¡No sigueu tarumbas! ¡No sigueu mussols!
—Forts á n'aquesta hora? Res d'aixó; ¡llensols!

Los obrers ocupats en la fàbrica del gas de Madrid tractaven d'efectuar una reunió, á fi de pendre resolucions relatives al seu traball.

Y'l governador passant per damunt de las prescripcions legals va impedir que's reunissen.

Perque lo qu' ell deya:—De la reunió dels obrers del gas podría sortir la huelga, y en aquest cas la capital se quedaría á las foscas... y aixó s'ha de impedir á tota costa, diga lo que vulga la lley de reunions públicas.

Té rahó el pulcre Liniers.... Y la rahó á un moro, y qui diu á un moro, diu á un cristià del seu calibre.

Si avuy a els gasos encesos atropella á la lley de aquesta manera ¿qué no succeirà demà qu'estigues apagats y hagués de governar á las palpentas?

A causa de la inseguretat del temps, la nostra esquadra, que s'entretenia fent maniobras al Estret ha tingut de refugiar-se á Algeciras.

—Es una esquadra graciosa!
En guerra, no tira un tiro;
en pau, cauen quatre gotas
y se'n ha d'anà á retiro.

En Polavieja està resolt á impedir que cap ministro se li inmiscueixi en los assumptos del seu departament.

Ni en Dato, ni en Silvela, ni ningú del mon.
Aixís se veurà si es ó no partidari de l'autonomia.
O mes ben dit: de l'autonoseva.

—Ave María Puríssima!

Telégramas urgents.... *últimas horas* que ocupan dues columnas.... títuls en lletres grosses rodejats d'admiracions....

—¿Qué passa?

Que un toro ha ferit al *Bombita*, que la nació està conmoguda y que la prempsa ab tal motiu tira la casa per la finestra.

—Oh, oh, oh!
—Viva la gresca, viva la gresca!
—Oh, oh, oh!
—Viva la regeneració!

Continúan las recepcions de'n Polavieja en lo Ministeri de la Guerra. Allá's menja, allá's beu y allá's triuña.

Si aixó continúa, prompte 'l Palacio de Buena vista perdrà'l nom que porta.

En substitució de aquest se'n dirà *Palacio de Buena-vida*.

A Extremadura estan sufrint una invasió de llagosta que deixa 'ls camps completament pelats.

—Llagosta.... llagosta.... ¡Qui sab, Mare de Deu!
—Ja ho han vist bé qu' es l' llagosta?
—Mirinho ab calma, señors.

—Cuidado que al fi no sigui un vol de recaudadors!

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Martína.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Petra-Taper.*
- 3.ª TRENCÀ-CLOSCAS.—*Un mercat de Calaf.*
- 4.ª TERS DE SÍLABAS.—*PE TA CA
TA BER NA
CA NA RI*
- 5.ª GEROGLÍFICH.—*Per bons catres los Encants.*

Han endavinat totes las solucions los ciutadans J. Búfali-lull, A. Pach y M. Miàrons; n' han endavinadas 4: Un enderriert de son y Pau Truch; 3: Pau Piu, N. Tomàs y Capicigrany; 2: M. J. Puig y Ernest de la Sola; y 1 no més: Hereu de confiansa y A. M. P.

ENDEVINALLAS

XARADA

*Hu-dos tres, si n'tens per gayre
déix'ho estar que ja ho farás,
que tens que anar á un recado
que 'm convé qu' es fassi aviat.
—Ja estich llest.*

*—Donchs si estás, vina.
Aquest paquet portarás
ab aquesta carta, hu casa
la meva *tres-hu Total:*
isobre tot que no ho arruguis
qu' es un traje per 'ná al ball!
Dirás *hu* la senyoreta,*

*ino-ho confonguis! /hu la Hu-quart!
que aquest si li agrada 't digni
qu' es de lo millor que hi ha;
si es del seu dos com espero
tornas corrents com un llamp,
perque 'm recordo qu' encare
tens que anar *hu* facturar,
y potser no fora obert,
l' encàrrec de *Tres-hu-quart.**

B. S. B.

TRENCA-CLOSCAS

ZENÓN RAMOS DE CIMATE

PARIS

Formar ab aquestes lletras degadament combinadas lo títol de un personatge polítich.

UN TONTO.

GEROGLIFICH

FEIX

K CREIX MI
PEPET PANXETA.

ANAGRAMA-ACENTÍGRAFO

En Modest, fent de *total*
ab son aprenent Cabot,

volia *total*, un *tot*
com qui *tot* un animal.

J. CARNÉ.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans G. Casanova, G. C., J. Pich y Noguer, Papers Poquers, Lluïset R., Salvador, Un de Fora, y Pau Pastanaga:—
Lo qu' envian aquesta setmana no fa per casa.

Ciutadans Joan Rocavert, J. Gorina Roca, Nena d' Oli, Un de Sant Gervasi, R. Picas, Fray Granota, J. Aubert Manent, y Un Quiliqueny:—*Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian aquesta setmana*

Ciutadà Arviduch de la Pastanaga: El sonet està carregat de defectes.—A. Rius y Vidal: Rebuda la composició; pero no podem assegurar la seva inserció en lo numero proxim.—F. Lleñas: Idem respecte a las dos que 'ns remet vosté.—F. Comas: Lo mateix li dihem tocant á la seva.—J. Bover Casellas: Idem, idem, idem.—R. Pons: Es una mica massa modernista... y lleva.—Curruacó: No 'ns veym' ab cor de aprofitar lo trabajo que 'ns envia.—Quimet: Rebuda la composició, y gracias.—M. Guinov: L' articlet va bastant bé; mirarem de aprofitarlo.—Aben Mirat: Procurarém utilitzarne algunes.—Trenca plumes: La composició es fluxeta.—A. G. B. F y altres firmants (Tarrasa): Per haver rebut fora de temps la seva manifestació, no 'ns sigue possible continuarla en lo número passat, y avuy ja no té objecte.—A. Petaca y Manau: Els versos que 'ns envia estan plens de ripis.—P. Font Nietsa: La composició de vosté va bastant bé.—Alter Ego: Queda admesa la seva; la publicarém.—Simeon Dorca: La que 'ns envia vosté es molt defectuosa.—F. Más Abril: Enterats de lo que 'ns manifesta.—La composició que 'ns envia es fluxeta.—S. Clariana: Els dibuixos no 'ns serveixen.—J. S. (Igualada): No 'ns potérem fer eco de la noticia que 'ns transmet.—Anton del Singlot: Apart de sa poca novetat, la versificació del sonet es sumament defectuosa.—Cabrit: No 'ns fa 'l pes.—L. Vert: La falta d' espay no 'ns permet ocuparnos del assumptio.—Jeph de Jesus: Gracies mil pel seu envio, y l' enhorabona pel seu restabliment.

LOS TORMENTS DE MONTJUICH

La qüestió tremenda ha tornat á reviure. Y creyém que no deixará de afectar fondament al esperit de tots els espanyols amants de la justicia, mètress ab un acte de reparació no s' aventi aqueix nívol de sanch qu' ensombreix á nostra desventurada patria als ulls de propis y d' estranyys, desde fa tan temps. També nosaltres creyém com un periòdic de Madrid que no hi ha per Espanya regeneració possible, si no 's comensa per donar satisfacció plena á la conciència pública viuvement afectada per las denuncias dels horribles tormentos.

Avants de la guerra, y á conseqüència de la campana iniciada pel *Progreso de Madrid* y seguida de prop per *LA CAMPANA DE GRACIA* y altres periòdics, se promogué á Barcelona una manifestació pública imponent, que donà lloc á que l' govern de 'n Sagasta designés un jutje especial, conferintli l' encàrrec de practicar las degudas averiguacions pera posar en clar la certesa de las denuncias formuladas de una manera clara y precisa per alguns atormentats qu' encare viuen y conservan las senyas dels martiris á qu' estigueren subjectes. Sempre varem creure qu' en Sagasta obrava ab la seva habitual falta de sinceritat, y

La manilla de llautó

La batuda.

ab la idea notant de fer justicia, com de donar allargos al asumpto. Y en efecte: ja no 's parlava dels treballs practicats pel jutje instructor, quan la reincidència del cabó Botas, ha vingut á posar de nou la tremenda qüestió sobre 'l tapet.

Ara sembla que s' ha conferit al ram de guerra l' averiguació dels fets. No hem de dir lo que nosaltres opiném de aquella mida. Preferim esperar los resultats de las seves gestions.

Lo que no 's pot perdre de vista es que la qüestió tremenda ha anat prenent tal vol en l' opinió pública, que avuy ja res se logrà tractant de tirarhi terra á sobre.

Per aquest motiu y á fi de mantenir en l' esperit de tote els espanyols amants de la justicia, de la humanitat y del bon nom de la nació possent en interdit al extranger, la premsa multiplica 'ls seus esforços, y no podem nosaltres negar á una causa tan santa, l' concurs dels nostres, per humils que sigan.

Recordem sempre de lo que va ferse á Montjuich ab un gran número de infelisos.

Recordemnos de que allí van emplearse com instrument de seguretat manillas de llautó, que 's convertian en instruments de martiri, desde 'l moment que segavan las muniyecas dels infelisos á qui las posavan.

Recordemnos de que una vegada enmanillats, á alguns dels processats se 'ls ligavan els colzes á la esquena, y en aquesta situació tancats en un lloc solitari se 'ls obligava á trotar dies enters, com si batesin, rebent las caricias de un vit de bou cada vegada que per efecte de la fatiga y l' extenuació 's detenian en aqueixa marxa boja y desesperada.

¡Y tot per ferlos confessar lo que volián els seus butxins! Y tot per obligarlos á declararlos culpables de un crím que no

havien comés ó delatar á determinats companys de cautiveri.

Recordemnos que no bastant uns medis tan cruels se'n empleaven d' altres encare de pitjors.

La mordassa.

apagar la sed horrible absorvint sos propis orins.

Lo torment de la mordassa, que s' aplicava á la boca, lligada fortalement al clatell y en comunicació ab la corda dels brasos, apretant á cada moviment las commisuras dels llavis com un bocado de caball.

Lo torment de les cunyas introduïdes entre ungla y pell en los dits dels peus.

Lo torment de la canya esberlada, agafant els testiculs dintre de l' esberla y apretant y retorcentlos paulatinament per ocasionar un horrible crescendo de dolor.

Lo torment del foix, consistent en escalfar una vareta de ferro fins á posarla ruuenta y aplicarla en tal estat á las ancas de algun pres.

Lo torment del cigarro puro, qual brasa s' aplicava al membre viril.

Lo torment dels assots, dels latigassos, de las bofetades, de asseures damunt del pit y 'l ventre de algunos presos efectuant

Lo torment de la sed.

en aquestas parts del seu cos una pressió brutal, fins á ferlos sortir sanch per la boca.

Y per últim, y per no citarne mes el torment del casco, consistent en un enginy especial disposit de tal manera que donant voltas á una palanca apretava 'ls polsos y aixecava al mateix temps el llavi superior y l' inferior fins anarlos esqueixant de les genivas.

Tots aquests actes de barbarie s' aplicaren á distints processats, com á medi expedít y únic de ferlos declarar en determinat sentit, ja acusantse á si mateixos, ja acumulant càrrecs contra personal estranyas. Aislats del mon, en aquelles masmorras impenetrables, privats de tot auxili, ofegats los seus crits per la gruixaria dels murs, no tenian mes remey que passar per tot lo que volián els seus butxins ó resignar-se á

morir entre 'ls mes cruels martiris. Dels que no moriren fusellats, lo mateix alguns dels que son á presiri y algunos altres qu' estan en llibertat, conservan en son cos, abans robust, las marques indelebles de la tortura física.

Pero precisa considerar que tant ó mes que aquesta degueren devorar la moral, que s' arrapa al esperit, al considerar el dany que un s' infereix á si propi y 'l que causa, veyste obigit á acusar á personas innocents. Per això hi hagué entre 'ls presos qui perdé la rahó, á forsa de implorar misericòrdia, als que havia perjudicat ab sus declaracions arrancades per medi del torment.

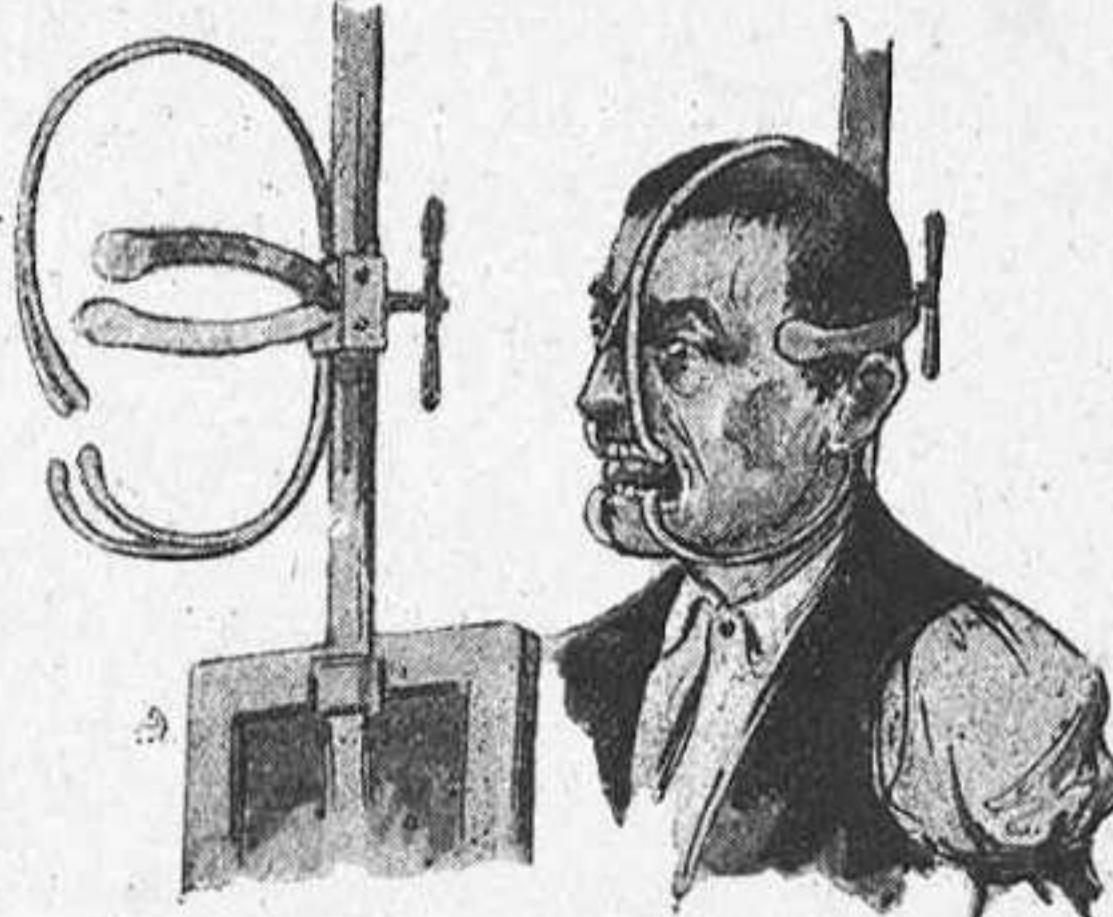

La canya esberlada.

Pel torment del foix.

Nosaltres desitjém que 'l poble, sense distinció de classes, no sols se fassa càrrec, sino que fins s' apassioni per la tremenda qüestió, qu' està encare per ventilar. Al donarli, en forma gràfica, un esbós dels principals martiris empleats á Montjuich, ho fém ab l' idea de que 's fixin millor en la seva atenció y conservin mes bé en la seva memòria. Creyém que serà necessària tota la forsa avassalladora de la corrent popular per conseguir que 's fassa plena justicia, y aquest es l' únic impuls que 'ns mou.

Lo suplici del casco.

A contrarrestar aqueixa corrent cara á cara no s' hi ha atrevit fins ara ningú, ni creyém que pingú s' hi atreveixi en lo successiu. Mes fàcil serà que s' emplein medis per desviarl, y si s' pogués conseguir que 'l poble tornés á dormir-se y que 'l calor que ha despertat la qüestió tremenda tornés á refredar-se, aquest y cap mes seria 'l medi que s' emplearía, porque 'ls butxins de Montjuich poguessin viure tranquil i dispostos á renovar á la primera ocasió sas odiosas hassanyas, y perque 'ls 20 infelisos condemnats á penas afflictives acabessin per pudrirse al fondo dels presidis ahont actualment se troben.

Sols de l' actitud ferma y resolta del poble espanyol depén que 's fassa justicia plena als butxins y á las víctimas, y de que desaparegui la nota infamant, que per aquest motiu, ha caigut sobre la nació espanyola.

R.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.